

ელიფსისი როგორც კოჰეზიის საშუალება
და სტილის მარკერი
ერნესტ ჰემინგუეის მოკლე მოთხრობებსა
და მათ ქართულ თარგმანებში

ანა ძაძამია

*სამაგისტრო ნაშრომი წარდგენილია
ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის
მეცნიერებათა და ხელოვნების ფაკულტეტზე ანგლისტიკაში
ფილოლოგიის მაგისტრის აკადემიური ხარისხის
მინიჭების მოთხოვნების შესაბამისად*

უცხო ენათა ფილოლოგია (ანგლისტიკა, გერმანული ფილოლოგია, რომანული
ფილოლოგია) და შედარებითი ლიტერატურათმცოდნეობა

(მიმართულება: ანგლისტიკა)

სამეცნიერო ხელმძღვანელი: **ნინო მატარაძე**, ასოცირებული პროფესორი

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი

თბილისი, 2019

განაცხადი

როგორც წარდგენილი სადისერტაციო ნაშრომის ავტორი, ვაცხადებ, რომ ნაშრომი წარმოადგენს ჩემს ორიგინალურ ნამუშევარს და არ შეიცავს სხვა ავტორების მიერ აქამდე გამოქვეყნებულ, გამოსაქვეყნებლად მიღებულ ან დასაცავად წარდგენილ მასალებს, რომლებიც ნაშრომში არ არის მოხსენიებული ან ციტირებული სათანადო წესების შესაბამისად.

ანა ძაძამია

თარიღი: 26.06.19

სარჩევი

ქართულენოვანი აბსტრაქტი	IV
ინგლისურენოვანი აბსტრაქტი	V
შესავალი	1

თავი 1. ელიფსისი, როგორც კოჰეზიის საშუალება

1.1 კოჰეზია, როგორც ტექსტობრივი კატეგორია	9
1.2 კოჰეზიის საშუალებები	9
1.3 ელიფსისის სახეები	11
1.4 ელიფსისი, როგორც მხატვრული ტექსტის სტილის მარკერი	20

თავი 2. ელიფსისის თარგმნის პრობლემა და სამიზნე ტექსტის კოჰეზიურობა

2.1 ეკვივალენტობა, როგორც მთარგმნელობითი კონცეფცია და მისი განსხვავებული ინტერპრეტაციები	22
2.2 კოჰეზიური საშუალებების თარგმნის თავისებურება	24

თავი 3. ელიფსისი, როგორც სტილის მარკერი ერნესტ ჰემინგუეის მოკლე მოთხრობებში და მისი თარგმნის სტრატეგიები

3.1 „აისბერგის პრინციპი“ და ელიფსისი ჰემინგუეის მოკლე მოთხრობებში: „თეთრი სპილოს მსგავსი მთები“, „მკვლელები“, „ბატონი და ქალბატონი ელიოტები“, „სეზონის შემდეგ“	28
3.2 ერნესტ ჰემინგუეის მოკლე მოთხრობებსა და მათ ქართულ თარგმანებში გამოყენებული ელიფსისის და თარგმნის სტრატეგიები	30
3.2.1 Hills Like White Elephant („თეთრი სპილოს მსგავსი მთები“).....	30
3.2.2 The Killers („მკვლელები“)	34
3.2.3 Mr. and Mrs. Elliot („ბატონი და ქალბატონი ელიოტები“)	37
3.2.4 Out of season („სეზონის შემდეგ“)	41

დასკვნა	47
დანართი	
ბიბლიოგრაფია (გამოყენებული ლიტერატურა)	48

აბსტრაქტი

ელიფსისი, როგორც კოჰეზიის საშუალება და სტილის მარკერი ერნესტ ჰემინგუეის მოკლე მოთხრობებსა და მათ ქართულ თარგმანებში

ნაშრომი ეძღვნება კოჰეზიის საშუალებების თარგმნის საკითხს ლიტერატურულ ტექსტში. მისი მიზანია კოჰეზიური მარკერების სამიზნე ტექსტში გადატანისას გამოყენებული მიდგომებისა და სტრატეგიების ანალიზი. ძირითადად, იგი ორიენტირებულია ელიფსისის, როგორც კოჰეზიური საშუალებისა და მოთხრობებში სტილის მარკერის კვლევაზე.

კვლევა წარმართულია ჰელიდიისა და ჰასანის მიერ შემუშავებული კოჰეზიის თეორიის საფუძველზე, რომლის ფარგლებშიც შემუშავებულია კოჰეზიის ლექსიკურ-გრამატიკულ კატეგორიები, როგორებიცაა: რეფერენცია, სუბსტიტუცია, ელიფსისი, შერწყმა და ლექსიკური კოჰეზია. საწყისი და სამიზნე ტექსტების შედარებისას გამოყენებულია ნიუმარკის „სემანტიკური“ და „კომუნიკაციური“ თარგმანის კონცეფცია.

კვლევითი ნაწილი, ელიფსისზე ეყრდნობა ერნესტ ჰემინგუეის მოკლე მოთხრობებსა („თეთრი სპილოების მსგავსი მთები“, „ბატონი და ქალბატონი ელოტები“, „მკვლელები“ და „სეზონის შემდეგ“) და მათ ქართულ თარგმანს, რომლებიც ნათარგმნია ვახტანგ ჭელიძისა და ანა რატიანის მიერ.

საკვანძო სიტყვები: ტექსტი, კოჰეზია, რეფერენცია, სუბსტიტუცია, ელიფსისი, შერწყმა, ლექსიკური კოჰეზია, თარგმანი, აისბერგის პრინციპი, სემანტიკური, კომუნიკაციური.

ანა ძამამია

Abstract

Ellipsis as cohesive device and marker of style in Ernest Hemingway's short stories and their Georgian translations

The thesis addresses the problem of translation of cohesion devices given in literary texts. It seeks to identify and analyze effective strategies used by translators for preserving cohesion in translated texts. The study focuses on the study of category of ellipsis and marker of style in stories.

The research has been conducted according to the theory of cohesion proposed by Halliday and Hasan who identified the following lexico-grammatical categories of cohesion in English: reference, substitution, ellipsis, conjunction and lexical cohesion. For the purposes of the comparative analysis of the source and target texts Newmark's theory of "semantic" and "communicative" translation is used.

In the research part, the analysis of ellipsis is offered according to Ernest Hemingway's short stories (Hills Like White Elephants, Mr. and Mrs. Elliot, The Killers and Out of season) and its Georgian translations by Vakhtang Chelidze and Ana Ratiani.

Key words: text, cohesion, reference, substitution, ellipsis, conjunction, lexical cohesion, translation, the principle of iceberg, semantic, communicative.

Ana Dzadzamia